

Głëpòta ni jedno mô miono

TÓMK FÓPKA

Errare humanum est – blëmdzëc je lëdzkã rzeczą. Pròwda. Nawetk czëstò pròwda. A czë mòżna czasã stanãwyszë na rozchòdnym rozsãdzeniowëch drogów kãsk pòmëslëc, nigle sã zrobi jakã głëpòtã? Mòżna. Równak niemëszlenie wcyg mô sã dobrze. Jedny nie mësłã, bò nie sã te nôložny. Jiny, bò to je wigòdné. Jesz jiny, bò majã z te wzãtk.

Wiòldzi króm na miastowëch pùtawach. Dwanòstò w nocë. Chłop pò drëdżi szëchce spròwiò dlò chëczë. W wòzykù fùl i pò përzinkù òd wszëtczëgò: piãc kilo jabków, mlëkò w kartónkach, sztëk sëra i... sònczi, bò prawie zaczãta sã zëma. Pòdjëżdżò do kasë. Do całi rëdżi kasów. Przë żòdny nicht nie sedzy. Chłop pitò sã jedny w firmòwim òbleczënkù z pòzwã zaczinającã sã na „T”.

– Tuwò je samòòbstugòwò kasa.

Ne tej jadze do ni. Stoji i szukò jaczi jisztrukcje òbstudzi. Donëchczòs leno wëkòdòł na rëszny tómbak, wktòdòł do satk i płacył. A tero takcos...

Czej doszedł do szòstégò paragrafù jinsztrukcje, z rëdżi, co sã zdãza za nim zrobic, zaczãlë gò pònëkiwac. Chłopiskò sã zlakto i przërëchblëto czëtanië. Ale tec nawetkã mòtë dzeckò wië, że czëtac ze zrozmiënim mùszzi pòmatu. Tak tej pò przeczëtanim chłop wiedzòł mni niżë przed czëtanim. Krómòwi strażnik, co stojòł na brómce zagòdòł drëszno:

– Co, nie chce dac sã wbiç? Mòże tamùj zli kòdzëk je...?

Tegò ju ba za wiele dlò chłopa przë kasy. Jãł sznëkrowac zmãczonym zdrokã za białkã w krómòwim czitlu. Je!

– Mòżna? Jò sã w tim nijak ni mògã rozeznac. Czë...?

Białka w òbleczënkù firmë, co sã kiùnczi na „O” miks zrozmiã, że to pewno jaczi jinteligeñt – wic nã kasã sama òdpòlëła.

– Torwòr na lòdã. Wzãc nazòd. Dali – białka kòmandërowa – chłop wëkònywòł pòlëtë.

– Mùcã z lòdë, kò òna te nie czëtò. Terò jabka. Nie widzy. Mùszã bëc?

– Nië, to do òdtożeniò – rzeknãł chłop, co bët ròd, że ni mùszòł sòm nëch knãpów knypsac.

– Na sònkach metczy ni ma. Pelagia! Pelagia!!! – dwasta mètrów dali białka mùszã sprawdzëc, jaczi majã kòd.

– Przëtrżimie ne sònczi. Nië tak! Jene... Albert, wez le tël!

(Albert to drëdżi strażnik, co pilowòł tegò pierszëgò òd „kòdzëkù, co nie dòł sã wbiç”).

Chłop pòdòł dëtkòwã kartã. Bët ju mòckò nerwës. Òstatny ròz miòł taczi gòrz przë spròwianim jesz za Jaruzelsczëgò, czej pò trzëgòdzynnym stanim w kòlejce dostòł le òsmë chlebów, a mëma kòza kùpic dwanòsce...

– Pin... i zelony. Do ùzdrzeniò!

Chłop pòpchnãł wòzyk w cemżã nocë. Gòrz stëdzył mù pierszi latosy mròz. Wëladowòł wszëternòstkò ze sònkama wëcmanim do autòta. Pùsycł wòzyk w stronã wòzykòwi wiatë... Czej ju zamknãł dwiërzë, włączil radio i zażil tobaczi – no jedno jak mëga nôpiarce lòtalo wktòł głowë: dwùch strażników i dwie krómòwë. Czwiòro lëdzy miãło przë mie robòtã, cobë jem mògl stãdka wëprziñc büten. A czedës sygnãła jedna białka na kasy... Dze tu szëk i cwëk?!

Mòże chtos wzãł kasã za nã kasã...? Taczi beñdlowi Einstein. Krómòwi mechanizatòr. Abò... warkòwë zwiãzchi sztrëjk ògłoszëtë, bò do sedzeniò na kasë mùszzi miec mòcny pãchòrz...

Dzywny je ten swiat – jak – spiëwòł Niemen niebòszczik – tész z Gdinie... ■

Blëmdzëc – bładzić; czëstò – tu: zupełna; rozchòdné – rozstaje; rozsãdzenië – decyzja; nigle – zanim; wcyg – wciãz; nôložny – przyzwyczajeni; wzãtk – dochòd; króm – sklep; miastowë pùtawë – peryferie miasta; szëchta – tu: zmiana; spròwiac – robic zakupy; chëcz – dom; wòzyk – wòzek; fùl i pò përzinkù – masë i ciut- ciut; sztëk – kawał; rëga – rząd; òbleczënk – ubiòr; tuwò – tutaj; tej – wiëc; leno – tylko; rëszny tómbak – ruchoma lada; satczy – siatki; pònëkiwac – popëdzc; zlaknãc sã – zlëknãc sië; przërëchblëc – przyspieszyc; tec, kò – przeciez; drëszno – przyjañnie; kòdzëk – dost. „kòdzik” – zdrobn. od „kodu”; sznëkrowac – szukaç; zdrok – wzrok; czitel – tu: fartuch; miks – błyskawicznie; lòda – ława; kòmandërowac – wydawac kòmendy; pòlët – polecenie; mùcã – czapka; ròd – zadowolony; knãpë – guziki; knypsac – wciskaç; gòrz – gniew; cemżò – ciemnośc; latosy – tegoroczny; wszëternòstkò – wszystko; wëcmanim – razem; mëga – komar; nôpiarce – uparcie; krómòwò – ekspedientka; wëprziñc büten – wydostaç sië na zewnãtrz; sygnãła – wystarczyła; szëk i cwëk – ład i skłãd; warkòwë zwiãzchi – zwiãzki zawodowe.